

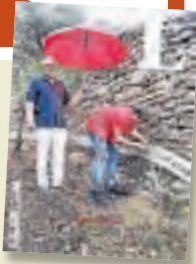
ESPORTS | pàg. 28

El Cadí s'estrena a la Lliga amb una treballada victòria a la pista de l'Estudiantes (78-81) i remunta 13 punts de desavantatge

Suplements

LECTURA

La Vinya dels Artistes, un museu a l'aire lliure que uneix paisatge, art i vi

Vint-i-dos

Els robots plantegen debats ètics a la societat

DIUMENGE 26
DE SETEMBRE DEL 2021

Número 14.261 · Any XL
2,50 €

www.segre.com

Els correfocs tornen als carrers de Lleida

MAGDALENA ALTISENT

GUIA | 38-40

Biloba tanca al no poder fer complir els protocols

Vacunació || El 60 per cent d'usuaris de residències ja s'han posat la tercera dosi

Un expedient de la Guàrdia Urbana ahir a la matinada perquè alguns clients no portaven posada la mascareta i ballaven a la pista malgrat que està prohibit ha estat la gota que ha

fet vessar el got. La discoteca Biloba, l'única que estava en funcionament a Lleida, anuncia que tanca *sine die* al no poder fer complir els protocols sanitaris.

LLEIDA | 9 | 11

El conductor que va vestir un ciclista i no el va socórrer queda lliure amb càrrecs

Va reconèixer els fets al jutge de guàrdia

El jutge va decretar ahir llibertat amb càrrecs amb compareixences setmanals al jutjat per al xòfer acusat d'atropellar un ciclista a Albatàrrec que va resultar ferit greu.

COMARQUES | 18

Un observatori d'aus a l'abocador del Pallars Jussà

S'ubicarà en un sector que el consell comarcal clausura a l'estar ple

COMARQUES | 19

EFEMÈRIDES

El franquisme va forçar la pèrdua de 90 municipis a Lleida fa cinquanta anys

ÉS NOTÍCIA | 3-5

PAERIA DE BALAGUER

Un mur va cedir després de la tempesta a Balaguer.

Violenta tempesta de pluja i granís a la Noguera i el Segrià

Una tempesta que va afectar Almenar, Alguaire, Albesa, Balaguer, Menàrguens, la Sentiu i Cubells va danyar ahir cultius de panís, pomes i figues, va tallar la línia de la Pobla i va provocar la caiguda d'arbres i murs.

COMARQUES | 14

CLINICACHELAORTODONCIA

ORTODÒNCIA INVISIBLE
invisalign

des de 1990€

1ª Visita i Estudi GRATIS

LLEIDA 973 28 99 99   BALAGUER 973 28 33 33   MOLLERUSSA 973 64 33 33   ALMACELLES 973 98 81 77

El mapa municipal de Lleida compleix mig segle des de l'última gran operació de fusió d'ajuntaments, entre finals dels 60 i principis dels 70. Els veïns que recorden aquelles unions critiquen que van ser imposades pel franquisme tardà, encara que alguns consideren que han estat positives per al progrés dels nuclis més petits.

DEBAT TERRITORIAL HISTÒRIA

El mapa local de Lleida compleix 50 anys després de l'última fusió de municipis

Castellciutat, Mur, Tudela o Escaló van deixar de tenir ajuntament propi el 1971

H. CULLERÉ/M. MOLINA

LLEIDA | A començaments dels anys setanta, Tremp va passar de ser un dels municipis més petits de Catalunya, totalment envoltat per Talarn, a ser el de més mida, amb 302 quilòmetres quadrats entre les conques de la Noguera Pallaresa i la Noguera Ribagorçana. També al Pallars, entre el 1970 i el 1971, Isona va adoptar la forma actual amb la incorporació de Benavent, Conques, Figuerola d'Orcau, Orcau i Sant Romà d'Abella. Els veïns ho recorden com una imposició. De fet, entre els anys 1960 i 1977 el Pallars Jussà va perdre vint dels seus trenta-quatre municipis i l'Alt Urgell, vint-i-un dels quaranta que tenia, explica el geògraf Jesús Burgeño, autor de la *Història del Mapa Municipal de Catalunya*. La Val d'Aran va perdre la meitat dels ajuntaments amb la creació dels macromunicipis de Vielha i Naut

90 MUNICIPIES MENYS

Una operació de finals del franquisme va acabar amb 94 municipis a Lleida, que van passar de 323 a 229

Aran. L'actual mapa de Lleida compleix ara mig segle des de l'última gran fusió de municipis, de finals dels 60 i principis dels 70, impulsada pel franquisme en els seus últims anys. Qualsevol nucli de població havia estat pràcticament municipi un parell de segles abans, fins que el 1847 el mapa es va revolucionar a l'imposar un mínim de 30 famílies per localitat. "És una cosa que avui bastants municipis no complirien", assenyala Burgeño. Lleida va passar de 732 a 323 ajuntaments.

Al cap de més de 120 anys, la dictadura va convidar a una nova "neteja" municipal i es van suprimir més de 90 ajuntaments, fins als 229 amb què Lleida va entrar a la democràcia. Als anys 90 es van crear els dos últims: Riu de Cerdanya ("que al llarg de la història apareix i desapareix, com el Guadiana", assenyala Burgeño) i Gimènells, que es va separar d'Alpicat el 1991. L'operació no era fútil: "Tenir un títol d'administració et permet planificar, projectar, expropiar" o cobrar impostos, com recorda l'alcalde de Riu, Miquel Pons, on els princi-

EL MAPA MUNICIPAL A TRAVÉS DE LA HISTÒRIA

De 732 a 323 municipis

El 1847, sota el regnat d'Isabel II, es va aprovar una llei estatal que fixava en 30 famílies el mínim per ser municipi. Lleida va passar de 732 el 1840 a 323 el 1947.

Franquisme

Durant 120 anys tot just hi va haver canvis al mapa municipal. El 1966 es va aprovar la llei franquista que afavoria la unió de municipis amb compensacions.

Cinquantenari

enguany es compleixen 50 anys de la formació, en l'estructura actual, dels municipis de la Seu d'Urgell (es va annexionar llavors Castellciutat); Castell de Mur (Mur); Artesa de Segre (Tudela); la Guingueta d'Àneu (Escaló i Unarre); Ribera d'Ondara (Sant Pere dels Arquells); Sant Martí de Riucorb (Rocafort de Vallbona) i Tremp (Palau de Noguera; Suterranya i Vilamitjana).

Mapa actual

L'operació de fusió de municipis a finals del franquisme va portar que a finals dels 70 Catalunya arribés al nombre mínim de municipis. A Lleida, el 1960 n'hi havia 319; el 1977 van ser 229.

Els últims

Des d'aleshores s'han creat només dos nous ajuntaments: Gimènells (març del 1991) i Riu de Cerdanya (el 1997).

Llei Montoro

El 2013, el ministre d'Economia Cristóbal Montoro (PP) va impulsar una llei de racionalització de l'administració que promovia la fusió de municipis i mancomunar serveis.

Poc èxit

No va tenir èxit, però des d'aleshores s'ha dificultat la creació de nous municipis o entitats descentralitzades.

Gomà i Julià, amb altres dels veïns de Castellciutat que van viure en primera persona la fusió amb la Seu.

"No vam ser més que un cromó enmig d'interessos polítics"

Castellciutat va deixar de ser municipi l'any 1971, quan va quedar fusionat com a entitat de població de la Seu d'Urgell. Coneguda popularment avui dia com a Ciutat, nom oficial fins al segle XVI, els veïns que van viure l'annexió, fa cinquanta anys, la recorden encara ara com "una pèrdua d'identitat i d'entitat col·lectiva".

Joaquim Gomà afirma que "els humans ens acabem adaptant a tot i una mostra d'això és la crisi sanitària

per la qual estem passant, però tinc clar que en vam sortir perdent i que no vam ser més que un cromó enmig de molts interessos polítics". Abans d'annexionar-se a la Seu, Castellciutat era la se-

REGIDORIA PRÒPIA

La Seu ha creat una regidoria per a Castellciutat, que depèn del vicealcalde

cretaria de Montferrer, Aravell i Bellestar. "Ens hauríem d'haver quedat com aleshores, mancomunats amb ells, al final són pobles petits com nosaltres", afirma. Afegeix que "els interessos de la Seu i Ciutat són massa diferents per estar junts. Per naturalesa som diferents, nosaltres som poble i ells són ciutat", opina.

Rafel Julià també recorda "amb molta melancolia" l'època prèvia a la unió amb la Seu. Es mostra molt crític amb l'annexió i considera que

"ens van regalar a preu zero; la unió no ens va aportar res", diu, i afegeix: "Vam perdre la nostra autonomia per culpa d'un ajuntament que en el seu dia no va saber gestionar i lluitar prou."

Els veïns, que es van constituir en associació ja fa anys, han continuat reclamant sempre la identitat de poble. La Seu, per la seua banda, va crear la regidoria de Castellciutat, que des d'aquest mandat recau en la figura del vicealcalde de la Seu.

C. SANS

MAPA MUNICIPAL EFEMÈRIDES

El mapa municipal ha patit grans variacions en els últims segles. Des de l'inici de la democràcia es manté estable tret de comptades excepcions. A Lleida, es van crear els municipis de Gimènells i Riu de Cerdanya.

L'informe Roca, de l'any 2000, havia de servir de base perquè el Parlament estudiés una reorganització territorial de Catalunya. Es va plantejar un límit mínim de població de 250 habitants per ser municipi.

➡➡ pals ingressos procedeixen de l'IBI del túnel del Cadí.

“Va ser tot obra de Celso Liesa Riverola”, detalla Burgeño. Es tractava d'un funcionari del Govern Civil de Lleida que, en ple èxode rural per la mecanització del camp, es va prendre a pit la directriu d'una llei del 1966 que apel·lava a fusionar municipis per fomentar l'estalvi a canvi de compensacions. A Rocafort de Vallbona, els veïns recorden que fa cinquanta anys, a canvi d'unir-se a Sant Martí, l'Estat va renovar la xarxa local de clavegueram. Durant moltes dècades es van sentir “abandonats”, tot i que en els últims anys han notat un canvi en la gestió amb què s'intenta vetllar pels quatre pobles del municipi de la mateixa manera. Segons expliquen els veïns, en una ocasió van intentar independitzar-se de nou, malgrat que “els papers no van córrer”. No tots ho van veure malament: veïns de la Segarra donen suport avui a les unions de territoris per fomentar “el seu progrés”.

POSITIU I NEGATIU

Alguns veïns consideren les unions positives per al progrés. Altres ho veuen una pèrdua d'identitat

“En alguns casos, la situació dels municipis va millorar” amb el nou mapa municipal, assenyala Burgeño. Tanmateix, “en altres va ser poc funcional”, per exemple, en el cas de la Terreta (Tremp). Burgeño va participar l'any 2000 en l'elaboració de l'Informe Roca, un document que havia de servir de base per revisar l'organització territorial de Catalunya. Llavors es va apuntar a “un límit mínim de 250 habitants per ser municipi”. Actualment, 72 localitats no assoleixen a Lleida aquesta població.

L'agenda política actual no té el debat territorial sobre la taula, si bé la Generalitat no ha abordat encara la nova llei de governs locals. Tanmateix, poc després de la crisi del totxo (2008) i amb les autoritats europees fiscalitzant la hisenda espanyola, el Govern del PP va impulsar el 2013 l'anomenada llei Montoro, que va arribar a plantejar de nou la fusió municipal. En aquest cas, la mesura va trobar una forta contestació territorial. Malgrat tot, no s'han tornat a crear municipis ni noves EMD.

En aquest reportatge han col·laborat: **C. Sans, E. Farnell, L. Pedrós i X. Santemasses.**

«La unió dels pobles ha estat clau per al seu progrés»

RIBERA D'ONDARA

Annexionat: Sant Pere dels Arquells

Data: 9-12-1971

■ Per a Tomàs Sarri, veí de Montfar, petit nucli de Ribera d'Ondara on viuen cinc veïns, la unió de pobles que va tenir lloc a començaments dels anys setanta va ser clau per al seu progrés. En el cas de Ribera d'Ondara, va ser Sant Pere dels Arquells. Per a Sarri, en una comarca tan dispersa com la Segarra i amb pobles tan petits, “optaria per reunir-los en menys municipis”. Segons la seua opinió, suposa menys despesa tècnica i econòmica ja que “t'estalvies pagar consistoris i tècnics. A més, la unió dels pobles permet mancomunar serveis, material i personal”. Un altre avantatge és la pressió per aconseguir ajuts: “No és el mateix que demani

alguna cosa un poble de cinc veïns com el meu que tot Ribera d'Ondara, amb més de 400.” En el cas de Montfar, “quedàvem aïllats ja que la nostra frontera és bàsicament la província de Barcelona i Talavera”. Explica Sarri que inicialment s'havia arribat a un acord per unir les poblacions de Sant Pere dels Arquells, que aportava Llindars, la Sisquella, Timor, Rubinat, Gramuntell i Mas Claret; Sant Antolí, que aportava Briançó, els Hostalets, Montfar, Montlleó, Pomar i Montpalau (aquest últim hauria preferit annexionar-se a Sant Guim); i Talavera, que hauria inclòs Pavia, Suró, Pallerols, Bellmunt, Civit i Santa Fe de Montfred. Talavera va fer marxa enrere a la unió i es van quedar els actuals 14 pobles que s'uneixen sota el nom de la vall que recorre la ribera del riu Ondara.

Tomàs Sarri, Veí de Montfar.

X. SANTEMASSES

«Vivim de l'IBI del túnel del Cadí i de subvencions»

RIU DE CERDANYA

Antics municipis: Urús i Bellver.

Entitat actual: 1997

■ L'alcalde de Riu de Cerdanya, Miquel Pons, recorda encara la dificultat per aconseguir que Riu deixés de ser una pedania de Bellver de Cerdanya per convertir-se en municipi. La Generalitat s'hi oposava, i el llavors alcalde, Joan Marginet, que comptava amb el suport dels veïns, va haver de recórrer al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), que va acabar reconeixent el seu dret a ser municipi l'any 1997. La notícia va ser bona, explica Pons, ja que “des d'aleshores

tenim autonomia per decidir les inversions que necessitem i quan s'espatlla alguna cosa ho solucionem ràpid i no hem de dependre de trucades a altres administracions”. “Qui millor que nosaltres sabrà el que ens beneficia més”, insisteix.

Riu compta amb prop de cent veïns censats, encara que “la majoria hi resideixen només els caps de setmana, així que de forma fixa tot just hi vivim cinquanta persones”, explica. Els ingressos de Riu arriben majoritàriament del túnel del Cadí, que té al seu terme l'àrea de servei i la gasolinera. “Sobrevivim amb l'IBI de l'àrea del túnel, a més de les subvencions que podem aconseguir

Isona compleix mig segle d'una fusió no desitjada

ISONA I CONCA DEL·LÀ

Data de creació: 12-11-1970 / 5-2-1971

■ Isona i Conca Dellà també es va crear fa mig segle sota les directrius del franquisme per estalviar despeses i compartir recursos d'una forma més centralitzada. La fusió es va decretar 12 de setembre del 1970 i es

va concretar el 5 de febrer del 1971. Es van unir els municipis de Benavent de la Conca, Conques, Figuerola d'Orcau, Isona, Orcau i Sant Romà d'Abella i el nou municipi va passar a dir-se Isona i Conca d'Allà. El nou municipi passaria a tenir 14 nuclis de població: Isona, Covet, Llordà, Masos de Sant Martí i Siall, Benavent de la Conca, Biscarri, Gramenet i Montodó, Conques,

L'alcalde, Miquel Pons (centre), amb alguns

Algunes fusions de municipis impulsades als anys 70 han estat disfuncionals des del punt de vista territorial. Per exemple, la Terreta pertany a Tremp però l'ajuntament és a 50 quilòmetres de distància.

Un funcionari del Govern Civil, Celso Liesa Riverola, va ser el promotor de les unions municipals a Lleida, poc contestades en ple franquisme. El governador civil era José Aparicio Calvo-Rubio (1970-1974).

HISTÒRIES D'UNA EFEMÈRIDE

Actes de commemoració de la creació d'Isona.

Imatge d'arxiu de la inauguració de reforma de l'ermita de Santa Fe de Tudela, l'any 2005.

Sant Romà d'Abella, Orcau i Basturs i Figuerola d'Orcau. El primer ajuntament va estar dirigit per Josep Solans. El 1984 el municipi va canviar de nom i va passar a dir-se Isona i Conca Dellà, una denominació més d'acord amb la toponímia catalana. Aquell mateix any també es va crear l'escut local amb dos fonts d'aigua de l'escut tradicional d'Isona i vuit roses daurades procedents de l'escut d'armes dels Orcau. El 1991 es va crear la bandera amb els mateixos criteris. En aquests cinquanta anys, ha tingut seixanta-cinc

regidors i onze regidores, Núria Obach va ser-ne la primera edil el 1979 i Rosa Amorós, la primera alcaldessa el 2019. Va prendre el testimoni dels seus predecessors Josep Solans, Agustí Graell, Antoni Grassa i Constante Aranda. El 1970 el municipi tenia 1.615 habitants i cinquanta anys després, 1.047. Segons l'historiador Sisco Amorós, la denominació del terme no va estar exempta de polèmica. Antigament, el territori estava dividit en Conca d'Enllà de Tremp cap a Catalunya i Conca d'Ensà de Tremp cap a

Aragó. Amb la fusió va caldre buscar-li un topònim al més castellà possible i es va optar per Isona i Conca d'Allà. El reagrupament va ser promogut pels governadors civils i al Pallars Jussà va ser bastant aleatòria perquè mentre que uns territoris es reagrupaven amb un sense fi de petites poblacions, altres es van salvar de la crema com és el cas de Salàs, Gavet de la Conca, Talarn o Llimiana. Tremp, la capital, va tenir la mateixa sort i va passar a englobar una nombrosa llista de pobles agregats. Tampoc els habitants dels pobles que ara integren Isona no van veure de bon grat la fusió, ja que tots tenien la seua idiosincràsia i a partir del 1971 passarien a dependre d'un sol consistori i les inversions es repartirien entre més veïns. Amorós assegura que aquests recels segueixen.

«Al final vam fer a jova la xarxa de distribució d'aigua i els desaigües»

TUDELA DE SEGRE

Municipi: Tudela, que formava municipi amb Seró i Colldelrat, va quedar agregat a Artesa el 1971

Tudela de Segre formava part de la subcomarca del Segre Mitjà, al límit amb la comarca de l'Urgell (la Donzell d'Urgell, avui agregat a Agramunt). Fins al 1971, va ser un municipi juntament amb els pobles de Seró i Colldelrat, i tenia l'ajuntament a Tudela. Veïns de la localitat van explicar que, a la dècada dels seixanta, al municipi encara no disposaven de xarxa d'aigua corrent ni desaigües. Els tres pobles captaven aigua des del riu Segre sense cap regulació. Recorden que els van oferir la

portada de l'aigua a canvi d'anexionar-se a Artesa. I així ho van fer, encara que finalment les obres les van fer a jova (de manera voluntària) veïns de les tres localitats. Van ser ells els que van executar una xarxa de distribució, el clavegueram i la captació des del riu fins als tres dipòsits d'emmagatzematge. L'única ajuda que van rebre per part de l'administració va ser el material per als treballs. Es van prolongar fins aproximadament al 1975, quatre anys després d'agregar-se a Artesa de Segre, el 1971. Josep Blanch va ser l'alcalde en aquella època i actualment una plaça del poble exhibeix una placa en la seua memòria.

dels veïns de Riu.

«Allò va ser un embolic: ens han deixat aïllats»

ST. MARTÍ DE RIUCORB

Agregat: Rocafort de Vallbona

Data: 11-02-1971

A Rocafort de Vallbona, alguns veïns recorden l'agregació a Sant Martí de Maldà, municipi que aleshores va passar a nomenar-se Sant Martí de Riucorb, com un "embolic" de les autoritats polítiques del moment, ja que la unió de municipis estava premiada amb diners. Asseguren que si s'hagués convocat una consulta popular, més d'un 90 per cent dels veïns hi hauria votat no perquè, al passar a ser agregats d'una altra localitat, hi van perdre més que van guanyar. Assegu-

'L'Essència de Rocafort' mostra veïns de més de 65 anys.

ren que l'alcalde i el secretari del moment van convocar una reunió amb els veïns quan ja estava tot fet i sense tenir en compte la seua opinió. Pensen

que si fa cinquanta anys no haguessin estat absorbits per Sant Martí, ara tindrien més serveis i equipaments com una piscina municipal o el menjador escolar

gratuït: "No ens ha suposat cap avantatge, tan sols pèrdues, ens han deixat aïllats." Quan es va fer el pacte, tan sols van portar a terme les canonades d'aigua i del clavegueram sense cap cost per als veïns. Una recompensa que, segons expliquen els veïns, "no va ser res, vam donar 10 euros i en vam perdre 1.000". Sant Martí està format per Sant Martí de Maldà, Rocafort de Vallbona, Llorenç de Rocafort i el Vilet. Els dos últims depenen de Rocafort. L'actual alcalde, Gerard Balcells, afirma que la seua prioritat és arribar a tots els pobles. Per això, han contractat un segon agutzil i les subvencions, diu, es donen de forma equitativa.

POBLES

amb empena!

AMB EL SUPORT DE

Castell de Mur

Comarca	Web
Pallars Jussà	www.castellmur.cat
Població	Gentilici
170	De Castell de Mur
Superfície	Festa major
63 km ²	1r cap setmana setembre

«Projectem fer una circumval·lació per accedir a la zona de cultiu rústica de manera que la maquinària no hagi de travessar el poble»

«Tenim els serveis mèdics, transport escolar, però necessitem inversió, gent emprenedora que engegui nous negocis per evitar el despoblament»

JOSEP MARIA MULLOL ALCALDE

Amb els fons europeus es pot fer molt i s'està fent

Els Next Generation finançarien dos projectes vinculats a la millora de les comunicacions en el territori, així com la millora energètica tot instal·lant plaques a la teulada de l'ajuntament i poliesportiu

Satisfactori és el balanç dels dos primers anys de legislatura a Castell de Mur. Si bé és innegable l'impacte de la pandèmia, "sobretot en el plànol anímic al no poder fer reunions o festes", "a efectes econòmics, a l'hora de prendre decisions i fer inversions, no ha afectat tant", assenyala l'alcalde i president del consell comarcal del Pallars Jussà, Josep Maria Mullol. De fet, "hem pogut fer millores en els nuclis, centrades en obres als carrers, vials, vies de comunicació entre nuclis com ara els camins, millores en serveis, enlluminat, distribució de l'aigua..." En paral·lel, s'ha avançat en la comunicació digital per tal de garantir internet d'alta velocitat. Tant és així que al nucli principal, Guàrdia de Noguera, "enguany s'han enllestit obres per instal·lar la fibra òptica, fruit de l'acord amb els operadors Adamo i Wicat.

Tanmateix, hi ha força tela a tallar. "En els dos anys que queden tenim moltes coses per fer, amb ajuts de la Diputació i el Pla Únic d'Obres i Serveis (PUOSC) 2020-2024. De fet ja estem acabant el primer dels grans projectes del pla i entre el 2022 i el 2023 preveiem dur a terme un 50% del PUOSC.

Hi destaquen dos actuacions, però. "La primera ja la teníem prevista a la primera legislatura", afirma. A la capital del municipi, Guàrdia de Noguera, "s'ha fet una inversió força important". Fruit d'un acord amb la Diputació, s'ha urbanitzat el tram de la carretera LV-9124 que passava pel nucli tot transformant-lo en el carrer principal, la qual cosa es tradueix "en una millora per al poble", afirma Mullol.

Un segon projecte es vincula a l'activitat agrària. "Un 30 o 40% de la terra de cultiu es concentra a la zona sud del poble, però els tractors i altres tipus de maquinària per treballar han de passar pel mig del poble". Per tal d'evitar el trànsit, "la idea és fer una altra circumval·lació per accedir a la zona de cultiu rústica, de manera que es desviï el pas de la maquinària pel centre del nucli", explica Mullol. El projecte, que afectaria un tram

En aquests dos primers anys s'han dut a terme obres d'arranjament en carrers, camins o enlluminat.

de menys d'un quilòmetre, està en fase d'estudi, ja que s'han de dur a terme expropiacions i altres tràmits administratius. De moment, la iniciativa ha estat ben rebuda per part del veïnatge. Ara toca aconseguir el finançament, admet l'alcalde.

Amb finançament europeu

Un finançament que provindrà dels fons europeus Next Generation, en el cas d'altres dos grans iniciatives "que comencem a estudiar".

En aquest sentit, es planteja construir una mena de pont o passarel·la per travessar la Noguera Pallaresa a l'altura de l'espona o límit del municipi, de tal manera que faciliti desplaçar-se a municipis com Llimiana, Gavet de la Conca o Isona "sense haver de donar el tomb a Tremp".

Més incertesa plana sobre un altre dels projectes, vinculat al programa DUS 5000, una línia d'ajuts destinada a fomentar inversions que afavoreixen la transició energètica dels municipis de menys de 5.000 habitants. Contemplaria instal·lar plaques solars a la teulada de l'ajuntament i al poliesportiu i aprofitar l'energia obtinguda, comenta l'alcalde. De moment, però, tot està en fase d'anàlisi. En qualsevol cas, sumats tots els projectes requeririen una inversió que ascendeix "al milió d'euros, dels quals el projecte de

la circumval·lació s'emporta el 30%", remarca.

Si bé en matèria de finançament, "mai no n'hi ha prou", el quid de la qüestió rau no tant en la quantitat com els tràmits que comporta sol·licitar-la. "El problema és el temps: entre que presentes el projecte, s'aprova i es paguen les obres... Els ajuntaments hem de fer de banc contínuament, has d'avançar els pagaments a proveïdors i pots cobrir els ajuts en 1 o 2 anys". I "no només com a ajuntament, sinó com a consell comarcal, la burocràcia és important. Els fons Next Generation han obert una finestra d'oportunitats a què "tots ens hem abocat i se'ns està ajudant molt facilitant-nos informació així com eines per preparar els projectes i desen-

volupar-los. Són temes complexos i, si no tens una orientació, no saps com encarar-los", admet. Tanmateix, "es pot fer molt i s'està fent molt".

Dinamitzar l'economia

Passada l'etapa més severa de la pandèmia, ara toca reactivar l'economia. I a escala municipal s'hi pot actuar força. A l'hora d'emprendre obres com les contemplades al PUOSC, "fem un esforç perquè contractistes i treballadors siguin de la comarca, de manera que al final tot es queda aquí. Tot el que tira endavant l'ajuntament en matèria de projectes i millores reverteix directament en el municipi i el Pallars", apunta. "Els ajuntaments aporten molt i els contractistes ho saben. A

Guàrdia de Noguera és el nucli principal.

petita escala tot va a parar al mateix lloc".

Impulsar l'activitat econòmica pot contribuir a frenar la sagina del despoblament, comuna a les terres de muntanya. Si bé arran la pandèmia s'ha detectat un cert increment de la població, amb nous empadronats, una flor no fa estiu, reconeix Mullol. "El problema és el mateix: no hi ha gent jove, no hi ha nens al municipi i hi ha un degoteig de decessos de gent gran, la qual cosa no es compensa amb entrades noves", argumenta. "És cert que els darrers anys han vingut 5 o 7 famílies amb nens a viure, així com gent jove, però és poc". Altres persones, propietàries d'una segona residència, "han optat per desplaçar-se aquí i per teletreballar, i el desenvolupament de la fibra òptica ha ajudat molt". Si bé Guàrdia ja disposa de fibra i la resta de nuclis estan connectats per via aèria, l'ídoni seria la fibra arribés a tots els nuclis". En aquest sentit, "a escala comarcal tots els alcaldes estem pressionant perquè l'Internet d'alta velocitat arribi a tots els municipis".

Tot i els avenços, Mullol no amaga la preocupació per la pèrdua d'habitants que amenaça la continuïtat dels pobles. Així que a frenar el despoblament contribuiria que hi hagués "més oportunitats econòmiques. Els serveis mèdics, transport escolar, etc. ja els tenim, però necessitem inversió, gent emprenedora que vulgui llançar nous negocis", considera. Si tenim en compte que la població del Pallars Jussà supera les 13.000 persones, "seria bo o interessant que es creessin més places de treball, ja que seria tot un revulsiu per una comarca com la nostra".

Sabies que...

L'arrancament el 1919 i venda de les pintures romàniques de Santa Maria de Mur va servir per salvar el romànic català. I és que la Mancomunitat va engegar una campanya perquè els frescos de les esglésies del Pirineu fossin dipositats a l'actual MMNAC.

TREMP Ajuntament..... 973 65 00 05 CAP Urgències..... 973 65 28 28 Hospital Comarcal del Pallars . 973 65 22 55	CREU ROJA Creu Roja..... 973 65 10 00 Servei d'ambulàncies..... 904 10 81 08 Farmàcies ..... Martínez . 973 65 00 32 ..... Artigues . 973 65 01 38 Correos..... 973 65 03 09 Inem..... 973 65 07 65 Bombers..... 973 65 08 80 Urgències Mossos..... 112 Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 00	SORT Ajuntament..... 973 62 00 10 Creu Roja..... 973 62 01 64 Servei d'ambulàncies..... 904 10 71 07 Farmàcia ..... T. Mallorqués . 973 62 00 65 Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat . . . 973 62 08 04 Correos..... 973 62 02 41 Escola de Piragüisme..... 973 62 07 75	JUTJAT DE PAU Ajuntament..... 973 62 00 64 Bombers..... 973 62 00 80 Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 85	EL PONT DE SUERT Ajuntament..... 973 69 00 05 CAP..... 973 69 11 59 Creu Roja..... 649 80 53 05 Servei d'ambulàncies..... 902 45 09 02 Jutjat de Pau..... 973 69 00 77	OFICINA TURISME ..... 973 69 06 40 Farmàcia Aguilà Borràs ..... 973 69 01 08 Correos..... 973 69 03 05 C. de Recursos Pedagògics..... 973 69 03 43 Serv. d'Extensió Agrària..... 973 69 00 40 Societat de Pescadors..... 973 69 05 15 Bombers..... 973 69 00 80
---	---	---	--	--	--

PROJECTES FAUNA

Part de l'abocador del Pallars Jussà es convertirà en observatori d'aus

Un sector que el consell clausura a l'estar ple i dedicarà a albirar aufranys

E. FARNELL

El consell del Pallars Jussà preveu instal·lar un observatori d'aus als terrenys que ara ocupen dos vasos de l'abocador intercomarcal de Fígols, que rep les escombraries d'aquesta comarca, del Sobirà, la Ribagorça i Aran. Es tracta d'un sector que ha esgotat la seua capacitat i que l'ens comarcal està clausurant. El gerent del consell, Josep Ardanuy, va explicar que en aquesta zona hi ha una població important d'aufranys, una espècie poc comuna a Catalunya, de la qual es tenen comptabilitzats al voltant de 40 parelles al Jussà i la Ribagorça aragonesa. S'alimenta de les restes d'animals morts i també de les escombraries orgàniques d'abocadors. El 75% dels exemplars reproductors es concentren al

C. C. JUSSÀ

Imatge d'arxiu de l'abocador de Fígols al Jussà.

Pallars, la Ribagorça i alguns a la Noguera.

A més de l'observatori d'aus també es contempla la instal·lació d'un punt d'alimentació per atreure aquestes aus

i altres com voltors. Aquesta iniciativa compta amb la col·laboració d'aficionats a la fotografia i l'ornitologia. Ardanuy va apuntar que l'observatori quedarà totalment integrat

al paisatge. Amb la clausura d'aquest sector de l'abocador es recuperaran més de 3.000 metres quadrats, que és el que ocupaven els dos vasos, fora de servei des de fa més d'un any. Les obres de segellament preveuen una inversió de 300.000 euros finançats per l'Agència de Residus de Catalunya (ARC).

Planta de selecció de residus

D'altra banda, la Generalitat està estudiant possibles ubicacions per a una planta de selecció de residus al Pirineu. L'estudi ha de concloure quina és la més idònia, ja sigui als Pallars, l'Alta Ribagorça o a la Val d'Aran. Aquesta mateixa setmana es va informar els consells sobre aquesta fase prèvia a la construcció de la planta de selecció.

FORMACIÓ

Curs de pilotatge de drons a l'Alta Ribagorça

El consell de l'Alta Ribagorça oferirà formació en pilotatge de drons i edició de vídeo oberta a persones majors de setze anys. Segons van indicar els organitzadors, s'han volgut fomentar activitats formatives innovadores i, alhora, obrir noves oportunitats laborals.

La presidenta del consell, Maria José Erta, va explicar que els alumnes crearan un vídeo promocional de les diferents construccions romàniques de l'Alta Ribagorça no incloses a la declaració de Patrimoni Mundial de la Unesco. D'aquesta manera, esperen afavorir la descentralització dels fluxos turístics de les zones de més afluència. Les inscripcions s'obriran el dia 8 d'octubre a reactivacio@ccar.ddl.net i al consell.

CERTÀMENS

Jornada sobre els gossos pastors a la fira de Barruera

Barruera va acollir ahir la jornada tècnica Gure Sheepdog Trail, dedicada als gossos pastors. Va incloure tallers i demostracions de treball real amb el maneig de vaques, xarrades sobre diferents races de gossos, tant de pastor com de protecció. Es va celebrar en el marc de la fira ramadera, que avui acollirà una desena de productors i més tallers.

AJUNTAMENT DE LA VALL DE BOÍ

Una de les demostracions ahir a la fira de Barruera.

RESIDUS URBANS

Gerri s'afegirà a la recollida de brossa porta a porta el dia 4

Gerri de la Sal se sumará el dia 4 d'octubre a la recollida d'escombraries porta a porta. Aquest sistema que s'aplica en gran part del Pallars Sobirà substituirà les actuals àrees de contenidors. Des del passat dia 18, el consell ha anat repartint els cubells i altres materials necessaris per a la recollida domiciliària i també s'està informant els veïns sobre com

funciona. Està previst habilitar una àrea d'emergència per dipositar escombraries fora dels dies de recollida. Serà una caseta tancada la porta de la qual només s'obrirà amb una targeta d'identificació. D'aquesta manera, s'espera evitar que persones d'altres localitats, en especial turistes i amos de segones residències, hi dipositin les escombraries.

de la Festes Tardor seguici

LLEIDA · 2021

Viu en directe, des de la plaça Sant Joan de Lleida, el seguici de les Festes de la Tardor amb les comparses i colles interpretant els seus balls tradicionals. Presentat per Mariví Chacón i Laura Alcalde.

EN DIRECTE
Dimecres, 29 de setembre
11.30 h

Amb el suport de
LLEIDA
Ajuntament de Lleida